

Veileder - søknader om tiltak i sjø

Fylkesmannen i Rogaland
Miljøvern avdelingen
Revidert juni 2016

1. Saksgang

Planlegger du å gjennomføre arbeider i sjø i Rogaland som kan være til skade eller ulempe for miljøet må du fylle ut skjemaet «Søknad om tiltak i sjø». Søknadspliktige tiltak kan f.eks. være utfylling, mudring, dumping, peling, sprengningsarbeider i sjø eller etablering av sandstrender. På grunnlag av mottatt informasjon avgjør Fylkesmannen om tiltaket krever egen tillatelse etter forurensningsregelverket eller ikke.

- Hvis tiltaket ikke krever egen tillatelse får tiltakshaver melding om dette.
- Hvis tiltaket krever egen tillatelse får tiltakshaver melding om dette, og blir vanligvis bedt om å sende inn tilleggsopplysninger

Dersom tiltaket krever en tillatelse etter forurensningsloven blir søknaden lagt til offentlig ettersyn, og andre myndigheter og berørte parter blir bedt om å komme med eventuelle merknader til søknaden. Følgende myndigheter er faste høringsinstanser:

- Kommunen (plan- og bygningsloven)
- Kommunen, interkommunalt havnevesen eller Kystverket (havne- og farvannsloven)
- Rogaland fylkeskommune (kulturminneloven)
- Museum Stavanger AS
- Fiskeridirektoratet region Sør

Miljødirektoratet har utarbeidet en egen veileder for håndtering av sedimenter, som finnes på <http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/2015/September-2015/Handtering-av-sedimenter/>. Denne gir en god oversikt over hvordan sedimenttiltak bør planlegges, aktuelle tiltaksmetoder og gjeldende regelverk. Veiledningsmaterialet er omfattende, og best egnet for store prosjekter. Fylkesmannen har derfor utarbeidet denne «kortversjonen» som dekker behovet i de fleste mindre saker. Miljødirektoratets veileder er imidlertid svært nyttig som oppslagsverk også for små tiltak.

Planstatus

Tiltakshaver bør aller først ta kontakt med kommunen for å få avklart forholdet til gjeldende planer og til plan- og bygningsloven. Fylkesmannen gir ikke tillatelser til arbeider i sjø før det er avklart at tiltaket er innenfor rammen av gjeldende reguleringsbestemmelser.

Relevant lovverk

Fylkesmannen behandler søknaden etter bestemmelsene i forurensningsforskriften kapittel 36. Mudring og dumping fra skip er regulert i forskriftens kapittel 22, og hovedregelen er at all mudring, dumping og plassering av materiale fra skip er forbudt hvis det ikke foreligger tillatelse fra Fylkesmannen i medhold av § 22-6. Tiltak som utføres fra land, men som fører til forurensninger som ellers ville vært forbudt etter forurensningsloven § 7, reguleres gjennom en tillatelse etter forurensningsloven § 11, med nærmere vilkår etter § 16. Alle søknader blir også vurdert i henhold til vannforskriften § 4 og naturmangfoldloven §§ 8-12 jf. § 7, med mindre dette er tilstrekkelig vektlagt gjennom reguleringsprosessen.

Nevnte regelverk kan leses i sin helhet på:

Forurensningsforskriften: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-01-931>.

Forurensningsloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-03-13-6>

Vannforskriften: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1446>

Naturmangfoldloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>

2. Krav til analyser av sedimentene

Fylkesmannen vil ofte ha behov for tilleggsopplysninger om bunnsedimentene i tiltaksområdet. Erfaringer de siste årene har vist at det ofte er relativt høye konsentrasjoner av miljøgifter i sedimentene også på steder der det ikke er åpenbare lokale kilder til forurensning. Sedimentenes karakter påvirker også i stor grad potensialet for partikkelspredning. Lokale forhold (forurensningskilder, naturverdier, kornfraksjoner, etc.) og tiltakets størrelse er utslagsgivende for hvor omfattende prøvetakingsprogram som kreves.

Tabell 1: Følgende størrelsesinndeling, basert på areal og volum av berørt sediment, legges til grunn for en skjønnsmessig tilpasning av dokumentasjon og prosess.

Tiltakets størrelse		
Kategori	Volum	Areal
Små tiltak	<500 m ³	<1000 m ²
Mellomstore tiltak	>500 m ³ og <50 000 m ³	>1000 m ² og <30 000 m ²
Store tiltak	>50 000 m ³	>30 000 m ²

Fylkesmannen stiller i utgangspunktet krav til analyse av obligatoriske parametere for alle prosjekter der det skal mudres eller fylles ut mer enn **1000 m³** masse.

I tillegg kan det stilles krav til analyser i mindre prosjekter der det enten er påvist forurensning i nærområdet, eller i områder der historiske eller nåværende forhold tilsier at det er fare for forurensning. Det vil bare være i de aller minste prosjektene, og/eller der det er kjent at sedimentene ikke er forurenset, at analyser kan utelates. Dette vurderes av Fylkesmannen i den enkelte sak.

For store tiltak er det et minimumskrav om 5 prøvestasjoner (med blandprøver fra 4 parallelle prøver fra hver stasjon), der hver stasjon maksimalt skal representere et areal på 10 000 m². I mange små og mellomstore saker vil det være tilstrekkelig med et forenklet prøvetakingsprogram basert på kunnskap om lokale kilder og forhold. Det kan i mellomstore tiltak i arealer < 30 000 m² vurderes et minstekrav på 3 prøvestasjoner. I forbindelse med de aller minste tiltakene kan det i noen tilfeller være tilstrekkelig med én indikatorprøve.

Når det gjelder mellomstore og store mudringstiltak er kravene til prøvetaking noe mer omfattende, og omtales nærmere i Håndteringsveilederen M-350/2015 side 76.

For videre veiledning om prøvetaking, standarder mv. se Miljødirektoratets veileder M-350/2015. Kravene til korrekt prøvetaking betyr i praksis at den må utføres av konsulent eller personell fra et godkjent laboratorium.

Alle prøver skal analyseres for følgende parametere (obligatoriske):

- Bly (Pb)
- Kadmium (Cd)
- Kobber (Cu)
- Krom (Cr)
- Kvikksølv (Hg)
- Nikkel (Ni)
- Sink (Zn)
- Tributyltinnforbindelser (TBT)
- PAH (min EPA 16)
- PCB (min PCB-7)
- Tørrstoff
- Kornfordeling
- Totalt organisk karbon (TOC)

Parametere som bør vurderes basert på lokale kilder:

- Arsen
- Dioksiner /furaner (TEQ bør angis)
- DDT
- HCB
- Lindan
- THC (olje)
- Bromerte flammehemmere
- Ftalater
- Nonylfenoler
- Klorerte parafiner
- Eventuelle andre

Det er viktig å angi nøyaktig på kart hvor prøver er tatt. Analyseresultatene skal klassifiseres i henhold til Miljødirektoratets veileder TA - 2229/2007.

3. Lokale forhold

Fylkesmannen kan kreve en ytterligere utdyping/utredning av forhold nevnt i søknads-skjemaets punkt 3.

For å finne ut om et tiltak berører naturmangfoldet i et område er fagsystemet Naturbase et nyttig verktøy. Dette kan finnes på <http://kart.naturbase.no/>. I Rogaland har vi også en god regional karttjeneste: <http://www.temakart-rogaland.no/>. Naturverdier som ofte kan bli påvirket av arbeider i sjø er ålegress, tareskog, bløtbunnsområder, skjellsandforekomster, gyte- og oppvekstområder for fisk, og leveområder for fugl.

4. Generelt om tiltak i sjø/vassdrag

- Fylkesmannen gir i utgangspunktet ikke tillatelse til dumping av sprengningsmasser; slike masser skal nyttiggjøres så langt det lar seg gjøre.
- Mudring av lokaliteter som er viktige gyte- eller oppvekstområder for fisk, eller som har spesiell biologisk verdi (f. eks. viktige naturtyper), vil sjelden kunne tillates. Fylkesmannen kan eventuelt kreve en egen faglig utredning av området naturtyper.
- Fylkesmannen kan i en tillatelse bestemme at arbeidene skal utføres utenom perioden mai - september av hensyn til dyre- og fugleliv, vekstsesong for ålegras, samt mht. friluftsliv og rekreasjon. Det kan også settes restriksjoner i andre perioder (f.eks. i viktige overvintringsområder for sjøfugl).
- Ved søknad om mudring må det fremgå hvordan de mudrede massene skal disponeres. Om massene er forurenset legger dette restriksjoner for bruken. Dersom konsentrasjonene av helse- eller miljøfarlige stoffer i muddermassene ikke overstiger normverdiene for forurenset grunn i forurensningsforskriften kapittel 2, vedlegg 1, kan massene disponeres lovlig på land etter dette lovverket. Søker må selv avklare om massedisponeringen er i samsvar med annet regelverk.
- Dersom det viser seg at mengden som ønskes mudret eller fylt ut blir vesentlig større enn det som er opplyst i søknaden, eller at tiltaket må utføres på annen måte enn omsøkt, må dette avklares med Fylkesmannen på forhånd. Det må eventuelt søkes om endring av tillatelsen, jf. forurensningsloven § 18.

7. Gebyr ved behandling av søknader

Fylkesmannen krever inn gebyrer for arbeid med tillatelser og kontroller etter forurensningsloven og forurensningsforskriften.

Forurensningsforskriftens kapittel 39 har regler om gebyr til statskassen for forurensningsmyndighetenes arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven. Gebyrsatsen for arbeid med fastsettelse av nye tillatelser fremgår av forurensningsforskriften § 39-4. Gebyr for endring av tillatelser fremgår av § 39-5.

Forurensningsforskriftens kapittel 39:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-01-931>